

Psykologifaget har dessverre gjort sitt ytterste for å gjøre mennesket sjel-løst, skriver **Torfinn Espedal.**

Sjelen som forsvant

Jeg spør av og til folk om de vet hva sjelen er for noe. De fleste svarer ja og har et intuitivt forhold til den. Til og med barn. Noe dypt inne i oss et sted, den vi opprinnelig er. Sjelefrender snakker vi om når vi finner hverandre på et felles dypt plan, hevet over hverdagens trivialiteter.

Sjel er et fint ord. Både hus og båter presenteres med sjel, og det blir regnet som noe attraktivt. Psykologifaget har dessverre gjort sitt ytterste for å gjøre mennesket sjel-løst.

PSYKOLOGI betyr egentlig læren om sjelen. Men det er lenge siden sjelsbegrepet forsvant ut av lærebøkene. Opprinnelig henspeler sjelen på pusten, og sjel en er egentlig et åndelig fenomen. Åndelig henspeler jo på å ånde. Gjennom å fokusere på pusten kan vi komme i kontakt med vår sjel. Slik den vestlige kulturs vitenskapssyn utviklet seg i materialistisk og reduksjonistisk retning, hvor kun det som kan måles, eksisterer, gav også psykologifaget fra seg den åndelige dimensjonen for å bli en respektabel vitenskap. Hjertet ble erstattet av hjernen som senter for psykologiens oppmerksomhet.

MYSTISKE eller åndelige opplevelser blir i prinsippet oppfattet som vrangforestillinger av psykiatrien og de rådende psykologiretninger. Dette fikk jeg bekreftet da jeg bladde i min datters psykologibøker til grunnfag for et par år siden, og kunne lese at humanistisk psykologi ikke kunne bli tatt helt på alvor siden den anerkjenner at mennesket har en åndelig side, og at dette ikke er vitenskapelig.

Selv om psykologifaget ikke anerkjenner åndelige erfaringer, virker det som mange mennesker gir blaffen i dette og

bare går omkring og har slike opplevelser likevel. For mange er disse opplevelsene både intense og viktige.

FORHOLDET til døden og spørsmålet om en eksistens etter døden er svært viktige temaer når vi søker etter en mening med livet. Mennesker i krise er ofte opp-tatt av døden. Ikke minst gjelder det unge mennesker som ikke finner mening og som tar sitt eget liv. Selvmord er den viktigste dødsårsaken blant unge mennesker. Det er derfor underlig at man i utdanningen av psykologer i svært liten grad gir opplæring i slike problemstillinger. Dette påvirker oss nok, og undersøkelser viser at få psykologer bringer åndelige og religiøse temaer inn i samtalen med sine pasienter

Selv mener jeg at alle mennesker har en åndelig side, og at det er viktig å bevisstgjøre og utvikle denne. Jeg opplever at mange blir nedtrykte og føler tomhet fordi de har mistet kontakten med hjertet sitt. Oppmerksomheten blir ledet mot livets uvesentligheter. Sansene våre bombarderes med sjelløse stimuli. Støyen hindrer oss fra å lytte etter livets essens. Sjelen kontaktes best gjennom stillhet.

HELDIGVIS er det en folkelig bevegelse i gang for å rehabilitere hjertenes røst. Nyåndeligheten er i vekst, og også kirken prøver å gi mer rom for menneskenes søken.

Kanskje er det slik Teilhard de Chardin hevder: Vi er ikke mennesker som har åndelige opplevelser. Vi er åndelige vesener som har menneskelige opplevelser.

Torfinn Espedal er psykolog, spesialist i klinisk psykologi. Han arbeider i privat praksis ved Dialog Psykologsenter. torfinn@dialogpsykologsenter.no